

Bilişim ve Teknoloji Bakanlığı

Cevat ÖKE

İzmir Ekonomi Üniversitesi
Yazılım Mühendisliği Bölümü
cevatoke@gmail.com

ÖZET

Gelişen çağımızla birlikte bilişimin yeri tartışılmazdır. Gelişmiş ülkeler seviyesine çıkmak bilgi toplumunu yakalamakla mümkündür.

Bilgi toplumu olabilmek sanıldığı gibi bilgisayar ve kullanıcı sayısının artması demek değildir. Önemli olan teknolojik üretimi sağlamak ve gelişen teknolojiyi en yararlı halde kullanmaktır.

1990'lı yıllardan itibaren Ulusal Yenilik Sistemi'nde eksiksiz ve etkin olarak önemli çalışmalar yürütülmüştür. Türkiye'nin yenilik performansının yükselmesine yönelik çeşitli destek mekanizmaları hayata geçirilmiştir. Ancak bu politikaların uygulanmasında aksaklıklar yaşanmıştır. 2002 ve 2005 yıllarında Avrupa Komisyonu tarafından yayınlanan raporlarda Türkiye Ulusal Yenilik Performansı sıralamasında en geride yer almıştır.

Bilişim hakkında ortaya konan politikalar 1993 yılında başlamış ancak yasalar gerektiği ölçüde yürürlüğe girmemiştir. Bu konuda gerekli siyasi destek sağlanamamıştır.

Bu aksaklıkları gidermek, mevcut durumu iyileştirmek ve gelecekte bilişim politikaları üretebilmek adına bu görevler Bilişim ve Teknoloji Bakanlığı çatısı altında toplanması hakkında bu çalışma ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilişim, Bilim, AR-GE, Teknoloji Politikaları, Bakanlık, e-devlet, Bilgi Toplumu

Amaç ve Kapsam

Bu projenin amacı bilgi ve teknoloji yönetimini bir politika haline getirerek toplum tabanına yaymak, ülke genelinde internet ve bilgisayar kullanımını yaygınlaştırmaya yönelik çalışmalarda bulunmak, "Kişisel Veri Koruma" ya yönelik altyapıyı geliştirmek, haberleşme kaynaklarını etkili kullanmaya yönelik proje üretmek ve desteklemek, siber suçlarla mücadelede etkin rol oynamak, kriptoloji enstitüleri ve araştırmaları yapmak, yazılım denetleme, sınama ve standartlar enstitülerini Teknoparklar ve üniversiteler arası bağlantılarla kurmak ve geliştirmek, Türkiye'nin kendi işletim sistemini geliştirmesini sağlamak, açık kaynak kodlu yazılım geliştirilmesi hakkında destek sağlamak, biyoinformatik, gen teknolojisi, nanoteknoloji,

mikroçip teknolojileri hakkında çalışmaları desteklemek ve araştırmalar yapmak, fen bilimleri, mühendislik gibi disiplinlerde konu ile alakalı ve diğer disiplinlerde konuya katkı sağlayacak çalışmalara destek sağlamak, bu disiplinlerde yüksek lisans ve doktora yapacak kişilere konuları oranında destek ve istihdam, teşvik ve burs sağlamak, Tübitak'a mevcut konularda destek sağlamak, Tübitak ile birlikte koordineli bir şekilde çalışmak, ancak uzun vadede bu konulara ilişkin yeni örgütlenecek olan özel sektör kuruluşlarını eğitim, oluşum ve finansal açıdan desteklemek üzere Başbakanlığa bağlı ve tüzel kişiliği haiz Bilişim ve Teknoloji Bakanlığının kurulması ile teşkilat ve görevlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Görev

Bilişim ve Teknoloji Bakanlığının görevleri şunlardır:

- Bilgi ve teknoloji yönetimini bir politika haline getirmek.
- İnternet ve bilgisayar kullanımını yaygınlaştırmak.
- Haberleşme kanallarını etkili bir biçimde kullanmak.
- Sınama ve standartlar enstitülerini kurmak ve geliştirmek.
- Tüm kamu kurum ve kuruluşlarına mevcut konularda destek sağlayıp koordineli çalışmayı gerçekleştirmek.
- Eğitim kurumlarının teknolojik gelişmelerini sağlamak ve geliştirmek .
- Devletin her türlü teknolojik altyapısını, ulusal güvenliğini ön planda tutarak denetlemek, yürütmek ve geliştirmek.

Ana Hizmet Birimleri

Bilişim ve Teknoloji Bakanlığı merkez teşkilâtındaki ana hizmet birimleri şunlardır:

- Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü
- Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü
- Bilişim ve Enformasyon Genel Müdürlüğü

1. Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü

Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğünün görevi sektör ve konularda iyileştirmeler ve ilerlemeler sağlanması amacıyla araştırma ve geliştirme faaliyetlerini yürütmektir.

- Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü,
- Kalite ve Standartlar Daire Başkanlığı
- Eğitim Daire Başkanlığı
- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar Daire Başkanlığı
- Bilim ve Bilgi Teknolojileri Daire Başkanlığı
- İletişim ve Koordinasyon Daire Başkanlığı

alt birimlerinden oluşur.

a. Kalite ve Standartlar Daire Başkanlığı

Sektördeki mevcut üretimlerin ulusal ve uluslararası standartlar çerçevesinde, kalite hedefleri doğrultusunda teknik, istatistiksel verilere dayanılarak yönlendirme faaliyetlerini yürütür.

b. Eğitim Daire Başkanlığı

Sektördeki kurumların araştırma ve geliştirme alt birimlerinin kurulmasını sağlar ve bu alt birimlerin üniversite, uluslararası kurumlar, sanayi çerçevesinde koordinasyon içerisinde çalışmasını yürütür.

c. Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar AR-GE Daire Başkanlığı

Sanayi, ticaret, enerji, tabii kaynaklar alanlarında yurt çapında teknolojik yenilikler üretilmesini ve bu yeniliklerin uygulanmasını teşvik koordine eder.

d. Bilim ve Bilgi Teknolojileri AR-GE Daire Başkanlığı

Teknolojik alandaki uluslararası gelişmelerin takip edilmesini ve ulusal düzeyde bu teknolojilerin kullanılması faaliyetlerini yürütür.

e. İletişim ve Koordinasyon Daire Başkanlığı

Araştırma ve Geliştirme Daire Başkanlığı bünyesindeki daire başkanlıklarının araştırmaları doğrultusunda verilerin Bilişim ve Teknoloji Bakanlığı bünyesindeki diğer genel müdürlüklerle, ilgili daire başkanlıklarının, sivil toplum kuruluşlarının, bilim ve teknoloji kuruluşlarının, teknoparkların çalışmalarının desteklenmesi ve

birimler arasındaki koordinasyon faaliyetlerini yürütür.

2. Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü

Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğünün görevi biyoteknoloji ve gen, nano teknolojileri, malzeme teknolojileri konularında kamu kurum ve kuruluşlarını, bu teknolojilerin üretimi ve proje faaliyetini yürütmek, kullanımını yaygınlaştırmak, uygulanabilirliğini denetlemektir.

Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü,

- Biyoteknoloji ve Gen Daire Başkanlığı
- Nano Teknoloji Daire Başkanlığı
- Uzay ve Savunma Teknolojileri Daire Başkanlığı
- Malzeme Teknolojisi Daire Başkanlığı

alt birimlerinden oluşur.

a. Biyoteknoloji ve Gen Daire Başkanlığı

Moleküler Biyoloji, hücre biyolojisi, genom bilim alanlarında projeler oluşturulması için enstitüler, kamu kurum ve kuruluşları karar, özel sektör kuruluşlarını projelendirme faaliyetlerini destekler ve denetler.

b. Nano Teknoloji Daire Başkanlığı

Nanofotonik, nanoelektronik, nanomanyetizma, nanomalzeme, nano karakterizasyon, nanofabrikasyon, nano ölçekte kuantum bilgi işleme, nanobiyoteknoloji konularında uzmanlardan oluşan birimler karar, kamu kurum ve kuruluşlarını karar, özel sektör kuruluşlarını destekler ve denetler.

c. Uzay ve Savunma Teknolojileri Daire Başkanlığı

Uzay çalışmalarını, uzay savunma stratejilerini, taşıyıcı platformlarını, uydu platformları, yer kontrol sistemlerini, uzaydan algılama ve iletişim sistemlerini, nükleer, biyolojik, kimyasal silah algılama sistemleri geliştiren kamu kurum ve kuruluşları karar bu kurumlarla paralel devlet stratejilerini belirler.

d. Malzeme Teknolojisi Daire Başkanlığı

Elektrooptik, fiberoptik, hologram, lazer teknolojileri, hidrojen depolayan malzemeler, yüksek performanslı ultra-hafif yüksek dayanımlı organik, inorganik ve

kompozit malzemeler geliştirmek, geleneksel malzemelerle yeni ve çeşitlendirilmiş ürünler geliştirmek hakkında kamu kurum ve kuruluşlarını kurar, özel sektör kuruluşlarına destek ve teşvik sağlar.

3. Bilişim ve Enformasyon Genel Müdürlüğü

Mekatronik, telekomünikasyon, mikroelektronik, yazılım – tasarım, ađ güvenliği konuları hakkında üretim faaliyetlerini yürütmek amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarını kurar, projelendirme faaliyetlerini yürütür, kriptoloji, veri güvenliği, geniş ağlar ve ađ yönetimi, açık kaynak kodlu sistemleri, internet ve uygulamaları alt konuları hakkında kamu kurum ve kuruluşları, enstitüler kurar, özel sektör kuruluşlarının üretim süreçlerine destek verir ve teşvik eder.

Bilişim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü,

- Mekatronik Dairesi Başkanlığı
- Yazılım- Tasarım Dairesi Başkanlığı
- Telekomünikasyon Dairesi Başkanlığı
- Ađ Güvenliği Daire Başkanlığı
- alt birimlerinden oluşur.

a. Mekatronik Dairesi Başkanlığı

Mikroelektromekanik sistemler, sensörler, robotik ve otomasyon teknolojileri, temel kontrol teknolojileri, biyomekatronik, mikroelektronik konularında uzman kişilerden oluşan heyetler kurarak kamu kurum ve kuruluşlarına, özel sektördeki ilgili kuruluşlara eğitim faaliyetleri yürütür, üretim süreçlerine destek verir ve teşvik eder.

b. Yazılım-Tasarım Dairesi Başkanlığı

Yazılım konusundaki mevcut ilerlemeleri baz alarak, algoritmalar, veritabanı sistemleri, açık kaynak kodlu yazılımlar, ulusal işletim sistemleri geliştirilmesi, sinirsel yazılım ağları, gömülü yazılım sistemleri, yazılım sanatları konularında enstitüler, kamu kurum ve kuruluşları kurar, özel sektör kuruluşlarını destekler ve teşvik eder.

c. Telekomünikasyon Dairesi Başkanlığı

Mevcut Telekom faaliyetlerinin yasal düzenlemelerinin yapılması, yeni nesil telekomünikasyon teknolojilerinin projelendirilmesi, lisanslandırılması, gsm ve telsiz sektörlerinde düzenlemeler yapılması, stratejik telekomünikasyon

politikaları üretmesi, mevcut haberleşme ağlarının güvenlik altına alınması konularında kamu kuruluşları kurar ve politikalar üretir.

SONUÇ

Bilişim ve Teknoloji Bakanlığı, ülkemizin teknoloji ithalatçısı statüsünden, teknoloji üreticisi statüsüne kavuşturacağından dolayı hem işsizlik sorununun büyük bir çözümü haline gelecek hem de ihracatımızı artırarak dış ticaret açığını kapatacak, döviz girdisini artıracaktır. Bunun gibi sebepler yüzünden ekonomik getirisi götürüsünden çok daha fazla olacaktır. Bakanlık, Tubitak'ın danışmanlığında STK-Üniversite-Sanayi-Toplum işbirliğini yönlendirici bir konsensüs üstlenecek, ayrıca Ulaştırma Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı arasında dağılan kurumları tek bir çatı altında toparlayacaktır. Bilişim endüstrisinin ihtiyacı olan hukuki düzenlemeleri stk'lar, akademik platformun ve bilgi sanayisinin işbirliği ile siyasi ortama taşınması son derece hızlı olacaktır. Yeni çağın saldırı, savaş, terör ve siberterörizm faaliyetlerine önlemler geliştireceğinden dolayı nanoteknoloji gibi yeni teknolojilerin gelişmesini sağlayarak yeni güvenlik ekipmanları üretilmesini sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- [1] TUBİTAK, Türk Bilim ve Teknoloji Politikası 1993-2003,
- [2] DPT, Sekizince Beş Yıllık Kalkınma Planı, Bilişim Teknolojileri ve Politikaları Özel İhtisas Komisyonu Raporu, DPT: 2560 – ÖİK: 576, Ankara 2001
- [3] TUBİTAK, Ulusal Bilim ve Teknolojileri Raporu 2003 – 2023, Kasım 2004
- [4] DPT, Türk Bilişim Vakfı, Türkiye İktisat Kongresi 2004 22. Çalışma Grubu , Bilgi Ekonomisi ve Bilgi Toplumuna Geçiş Raporu, Mayıs 2004
- [5] Information Society Comission e-Government, Ekim 2003
- [6] Lanvin B.,InfoDev, The World Bank, The E-Government Handbook for Developing Countries, Project of InfoDev and The Center for Democracy & Technology, Kasım 2002
- [7] TUBİTAK, Vizyon 2023 Teknoloji Öngörüsü Projesi, BİT Paneli Sonuç Raporu, şubat 2004